GROBI KURIKUL

(ŠOLSKO LETO 2026/2027)

Predmet:

UMETNOST

Program:

FRIZER

Letnik: 1.

(predvideno letno število ur: 33, tedensko število ur: 1)

Učitelj: Alenka Toplak, Stevan Čukalac

PREDVIDENI SKLOPI

SKLOP	Tema/vsebinski sklop	Št. ur	Temeljne zmožnosti (likovne kompetence)	Operativni cilji	Standardi znanja
UVOD V UMETNOSTNO ZGODOVINO	**UMETNOST**	**1**	- možnost za razumevanje umetnosti kot področja različnih zvrsti ter njen pomen za kulturno in ustvarjalno naravnanost v poklicnem, zasebnem in družbenem življenju -zmožnost za estetsko vrednotenje lastnih likovnih del, umetnin ter uporabnih predmetov -zmožnost poznavanja temeljnih pojmov iz ikonografije (simbol, atribut ...)	- spoznajo pojem umetnost, njeno vlogo v človekovem življenju in njene družbene funkcije - spoznajo oblike in zvrsti umetnosti	- opišejo, primerjajo analizirajo zvrsti umetnosti (ustvarjalci, izrazila, umetniška dela) - navedejo umetnostne zvrsti, ki so po določenih merilih povezane z dijakovim poklicnim področjem in utemeljijo zakaj so povezane z njimi - opišejo posebnosti likovnih področij - primerjajo in analizirajo umetnine različnih
	LIKOVNA UMETNOST	**2**		Tema: splošni pomen umetnosti za človeka; razlike med visoko, ljudsko in popularno umetnostjo ter industrijskim izdelkom - seznanijo se z umetnostjo kot obliko družbene zavesti; odraz človekovega odnosa do življenja in kot odsev zgodovinskega razvoja oziroma dogajanja - spoznajo oblike in zvrsti likovne umetnosti - prepoznajo in razlikujejo likovna področja: arhitektura, urbanizem, kiparstvo, slikarstvo, oblikovanje – dizajn (grafično, tekstilno, pohištveno, zlatarsko ipd., oblikovanje v umetni obrti - primerjajo istovrstna umetniška dela iz različnih okolij in znajo poiskati	

				nekatere skupne značilnosti - razvijajo svoj odnos do umetnostnega ustvarjanja	likovnih področij; poudarek je na materialih in likovnih tehnikah - primerjajo in vrednotijo umetnine in uporabne predmete (iskanje, izbiranje in razvrščanje) - razberejo neposredno spoznavne motive likovnih del - prepoznajo likovno snov in opišejo ali analizirajo vsebino likovnega dela - vsebinsko in oblikovno analizirajo znana likovna dela, ki jih za
	PRISTOP K LIKOVNEMU DELU (vsebinska analiza)	**5**		▪ MOTIV (1 ura) ▪ VSEBINA (SNOV) IN LIKOVNA VSEBINA (2 uri) ▪ IKONOGRAFIJA (simbolika, poudarek je na poklicnem področju (2 uri) - razlikujejo pojme: likovni motiv, likovna snov, vsebina likovnega dela - ob primeru likovnega dela razberejo motiv, ga razčlenijo in sestavijo v pripovedno celoto - razložijo pomen vsebine likovnega dela s poudarkom na motiviki s poklicnega področja (simbolika barv in oblik) - analizirajo vpliv stilnih (slogovnih) posebnosti posameznih umetnostnih obdobij na razvoj oblik iz njihovega poklicnega področja (ali vpliv novih tehnoloških možnosti na razvoj teh oblik in funkcije)	
	LIKOVNE SMERI 20. STOLETJA	**3**		- poznajo za poklic ključne dogodke umetnostno-zgodovinske smeri s poudarkom na tistih, katerih	

				stilne posebnosti so se najizraziteje pokazale v nastalih oblikah)	splošno razgledanost morajo poznati, in likovna dela, ki so blizu njihovemu poklicnemu področju - samostojno poiščejo v tiskanih in elektronskih virih umetnine in slikovne vire s poklicnega področja - ob konkretnih primerih ugotavljajo, pojasnjujejo in vrednotijo vplive likovnih smeri na razvoj oblik, predmetov in produktov iz njihovega poklicnega področja
LIKOVNO	**RISANJE**	**6**	- zmožnost za	Dijaki:	Dijaki lahko:

SNOVANJE			samostojno reševanje likovnih problemov - zmožnost za razumevanje medsebojne odvisnosti funkcije uporabnega izdelka in likovne vizualne forme (naštete zmožnosti veljajo za vse tematske sklope v katalogu)	- si razširijo znanje o oblikotvornih likovnih elementih točke, črte in oblike; o likovnih spremenljivkah - obvladajo kompozicijska načela v risbi - razumejo pomen formata - poglobijo principe konstrukcijskega risanja - precizirajo pravila proporca - seznanijo se z vlogo risbe v tradicionalnih in sodobnih likovnih delih - znajo vizualno predstaviti poklicno motiviko v prostoročno narisani skici - znajo prostoročno narisati tridimenzionalen objekt na dvodimenzionalni risarski površini z upoštevanjem zahtev posamezne likovne naloge - znajo utemeljiti, zakaj sta skiciranje in risanje pomembni za njihov poklic	- pokažejo znanje o likovnem elementu črta, o viziranju in konstrukcijskem risanju opazovanih predmetov na podlagi izbranega kompozicijskega načela - pokažejo osnove poznavanja sorazmerij (proporca) - obvladajo skiciranje motivov s poklicnega področja
	SLIKANJE	**6**	zmožnost za obvladovanje likovno-produkcijskih strategij, postopkov,	Dijaki: - spoznajo fizikalne in	Dijaki lahko: - v likovni nalogi

			materialov in orodij za uresničitev zamisli z upoštevanjem navodil o varstvu pri delu in zaščiti delovnega in naravnega okolja (ta zmožnost velja za vse tematske sklope v katalogu)	fiziološke osnove zaznavanja barv - razčlenijo barve v barvnem krogu in telesu - analizirajo simbolno vrednost barv in oblik - usvojijo pomen barvnih harmonij in kontrastov - spoznajo postopke in vlogo barvne stilizacije - razlikujejo osnovne značilnosti barvnega oblikovanja v slikarstvu od barvnega oblikovanja v dizajnu - znajo izbrati ustrezne slikarske likovno-produkcijske strategije, postopke, materiale in tehnike za uresničitev idejne zamisli	pokažejo poznavanje barvnih harmonij, kontrastov ter barvne simbolike - razlikujejo barve 1., 2. in 3. stopnje in jih znajo uporabljati v nalogi - analizirajo vplive modnih smernic na izbiro barv in oblik v/na izdelkih iz njihovega poklicnega področja - utemeljijo izbiro likovnih elementov in načel v lastnem likovnem delu
	KIPARSKO IN PROSTORSKO OBLIKOVANJE	**5**	- zmožnost za raziskovanje likovnega jezika (velja za vse	Dijaki**:** - pojasnijo značilnosti kiparskih materialov in	Dijaki: - pojasnijo in utemeljijo

			tematske sklope v katalogu)	orodij (5, 3, 7) - analizirajo notranji prostor in predmete v prostoru (3, 7) - načrtujejo predstavitev v prostoru (7) - spoznajo osnovne elemente projekcije (tloris, naris, stranski ris) (7) - analizirajo oblike, predmete, produkte iz njihovega poklicnega področja (7, 5) - razlikujejo osnovne značilnosti izražanja, ustvarjanja in oblikovanja v plastičnem in prostorskem oblikovanju	pomen volumna, oblike, stojnosti, strukture ter fakture; poznavanje pojmov pokažejo v likovnem delu - analizirajo oblike, predmete, produkte iz njihovega poklicnega področja s funkcionalnega in estetskega vidika - razlikujejo in analizirajo funkcionalno in estetsko plat, ki sta upoštevani pri oblikovanju prostorsko-plastične kompozicije v notranjem prostoru

	VIZUALNE KOMUNIKACIJE IN OBLIKOVANJE-DIZAJN	**5**	- zmožnost za prenašanje različnih likovnih znanj, sposobnosti in spretnost v nove poklicne in problemske okoliščine - zmožnost za načrtovanje likovne naloge, izvedbo in predstavitev izdelka - zmožnost za samostojno odločanje v vseh fazah oblikovalske naloge - zmožnost za iskanje različnih virov in informacij	Dijaki: - razlikujejo produkcijske načine industrijskega, grafičnega in modnega oblikovanja - analizirajo likovne vsebine in smernice modnega oblikovanja v povezavi z o industrijo in obrtjo - se zavedajo pomena izražanja osnovnih zamisli v skici in razlikujejo ročno izdelavo predmetov od strojne - spoznajo delo oblikovalca notranjih in zunanjih prostorov ter uporabnih predmetov - kritično raziskujejo naloge, funkcije in učinke vizualnih komunikacij in informacijskih tehnologij s stališča poklicne uporabnosti in vsakdanjega uporabnika - realizirajo oblikovalski projekt od zamisli do izdelka - poiščejo ustrezne umetnostno- zgodovinske vire	Dijaki: - analizirajo naloge, funkcije in učinke vizualnih komunikacij in informacijskih tehnologih z vidika uporabe v poklicu in z vidika vsakdanjega uporabnika - kakovostno realizirajo oblikovalski projekt (vezan na zahteve poklica) od ideje do prototipa/proizvoda in ga predstavijo - znajo za eno od faz naloge uporabiti likovno programsko orodje na

				- usvojijo različne načine končne celostne predstavitve izdelka, pripravijo merila za vrednotenje - spoznajo vsebine izbranih tem iz zgodovine sodobnega oblikovanja - samostojno odločajo v vseh fazah oblikovalske naloge	računalniku - z računalnikom oblikujejo preprosto besedilo (vabilo, plakat in podobno) - vključijo v nalogo ustrezne izbrane vsebine iz zgodovine sodobnega oblikovanja – dizajna in pri tem uporabijo splet - pisno in ustno utemeljijo svoj izdelek z različnih stališč - znajo poiskati uporabne informacije na svetovnem spletu (internetu) in jih ustrezno vključiti v zahteve likovne naloge

Literatura:

Strokovna literatura in viri:

Specialna strokovna literatura in viri:

Butina, Milan, Slikarsko mišljenje, CZ, Ljubljana 1996

Butina, Milan, Prvine likovne prakse, Debora, Ljubljana 1997

Butina, Milan, Uvod v likovno oblikovanje, Debora, Ljubljana 1997

Butina, Milan, O slikarstvu, Debora, Ljubljana 1997

Butina, Milan, Mala likovna teorija, Debora, Ljubljana 1999

Chevalier, Jean in Gheerbrant, Alain, Slovar simbolov, miti, sanje, liki, običaji, barve in števila, Ljubljana 1993

Didek, Zoran, Raziskovanje oblikotvornosti, DDU Univerzum, Ljubljana 1982

Golob, Nataša in Frelih Tone, Podobe Preteklosti, Orion film d.o.o., VHS, Ljubljana 1997

Golob, Nataša, Umetnostna zgodovina, DZS, Ljubljana 2003

Hollingsworth, M., Umetnost v zgodovini človeštva, Ljubljana 1993

Katalog razstave likovnih del dijakinj in dijakov slovenskih gimnazij, srednjih in poklicnih šol, Zavod RS za šolstvo, Ljubljana 2000

Karlavaris, Bogomil, Metodika likovnog vaspitanja (III. deo), likovno vaspitanje učenika u školama drugog stupnja, Univerzitet umetnosti u Beogradu, 1978

Likovna vzgoja v srednjih šolah, zbornik prispevkov s posveta v Cankarjevem domu, Ljubljana, 22. maj 1996, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 1996

Muhovič, Jože, Vstop v likovno logiko I, II, ALU, Ljubljana 1986

Republiška predmetna komisija za likovno teorijo: Predmetni izpitni katalogi za maturo. Likovna teorija, Republiški izpitni center, Ljubljana 1993 - 2005

Revija Likovna vzgoja, Debora, Ljubljana 1997 - 2007

Revija Likovne besede, zbirka, Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov, Ljubljana

Sproccati, S., Vodnik po slikarstvu, Ljubljana 1994

Tacol, Tacol, Učbeniki za 5., 6. ,7., 8 . in 9. razred, Likovno izražanje, Debora, Ljubljana 1995 - 2003

Tacol, Tonka, Likovno izražanje – didaktična izhodišča za pouk likovne vzgoje, Debora, Ljubljana 2003

Tacol, Tonka, Didaktični pristop k načrtovanju likovnih nalog, Debora, Ljubljana 1999
Tavčar, Lidija, Nevidne strani vidne umetnosti, Ljubljana 1991
Germ, Tine, Podobe antičnih bogov v likovni umetnosti od antike do izteka baroka, DZS, Ljubljana 2001
Germ, Tine, Simbolika števil, Mladinska knjiga, Ljubljana 2003
Germ, Tine, Simbolika cvetja, Mladinska knjiga, Ljubljana 2003
Germ, Tine, Podoba in pomen v likovni umetnosti: osnove ikonografije, Založba Pivec, Maribor, 2006
Umetnost svetovne zgodovine, DZS, Ljubljana 2000
Umetnost slikarske, kiparske in arhitekturne umetnosti, Modrijan, Ljubljana 1998
Umetnost na Slovenskem, Mladinska knjiga, Ljubljana 1998

Didaktične strategije

– frontalno, individualno delo

– sodelovalno učenje

– učenje z odkrivanjem

– delo z besedilom

– vrednotenje in samovrednotenje

Čas

33 ur

Medpredmetne povezave

- slovenščina: izražanje pri zagovoru dijakovih del, iskanje podobnosti in razlik med likovnim in verbalnim jezikom;
- tuji jeziki: prevajanje temeljnih strokovnih izrazov, primerjava jezikovne in likovne slovnice in skladnje;
- matematika: številska razmerja pri proporcu, simetrija v umetnosti in matematiki; umetnost kot nosilka simbolnega pomena števil; geometrija (geometrijska telesa v evklidičnem prostoru – geometrijske osnove likovnega komponiranja), osnove opisne geometrije, perspektiva, zlati rez;
- naravoslovje: zgradba in značilnosti likovnih materialov, zgradba teles, fiziološke osnove zaznavanja prostora; biologija (človek, rastline, živali), kemija (sestava in značilnosti likovnih materialov), fiziološke osnove zaznavanja prostora (vid); fizika (optika, relativnostna teorija, prostor – čas); fizikalne in kemijske osnove likovnih tehnik;
- računalništvo: digitalna umetnost, spletna umetnost, digitalni video in fotografija, animacija, dizajn – oblikovanje vseh vrst, orodja za tridimenzionalno predstavljanje predmeta (modeliranje);

Individualizacija in diferenciacija

Diferencirane oblike (skupinsko, individualno, v dvojicah); **diferencirana/individualizirana obravnava** učne snovi glede na recepcijske zmožnosti dijakov in druge posebnosti tako v fazi organizacije in izvedbe pouka kot tudi pri preverjanju in ocenjevanju znanja.

Individualne prilagoditve

Individualne prilagoditve po IP-ju za posameznega učenca/učenko (redukcija vaj, pomoč pri tvorjenju besedil …).

Preverjanje in ocenjevanje znanja

Učitelj sproti preverja in ocenjuje rezultate z upoštevanjem pričakovanih ciljev v skladu s katalogom znanja oz. učnim načrtom ter upoštevanjem Pravilnika o ocenjevanju znanja v srednjih šolah.

Obvezna oblika preverjanja in ocenjevanja znanja je pisna (v mesecu decembru) 3-4 ocene iz izdelkov (2. ocenjevalnem obd.).

Tako pri preverjanju kot pri ocenjevanju bodo upoštevani znanje, razumevanje in uporabnost znanja, sposobnost za analizo, sintezo in vrednotenje.